

marife

dini araştırmalar dergisi

Turkish Journal of Religious Studies

yıl / year: 15 sayı / issue: 1 yaz / summer 2015

marife

dini araştırmalar dergisi

Turkish Journal of Religious Studies

sahibi ve yazı iřleri müdürü
owner and responsible manager
Abdülkadir Okumuşlar

editörler
editors-in-chief

Prof. Dr. Muhiddin Okumuşlar (N.Erbakan )
Yrd. Doç. Dr. Ali Dadan (N.Erbakan )
Yrd. Doç. Dr. Necmettin Güney (N.Erbakan )

yardımcı editörler
co-editors

Yrd. Doç. Dr. Mesut Kaya (şırnak )
Arř. Gör. Abdullah Esat Baęcı (N.Erbakan )
Arř. Gör. Ahmet Mekin Kandemir (N.Erbakan )
Arř. Gör. Feyza Demir (N.Erbakan )
Arř. Gör. İrfan Erdoęan (N.Erbakan )
Arř. Gör. Taha Çelik (N.Erbakan )

yayın kurulu
editorial board

Prof. Dr. Adem şahin (N.Erbakan )
Prof. Dr. Ahmet Çaycı (N.Erbakan )
Prof. Dr. Ahmet Yaman (N.Erbakan )
Prof. Dr. Cem Zorlu (N.Erbakan )
Prof. Dr. Dilaver Grer (N.Erbakan )
Prof. Dr. F. Ahmet Polat (Muş Alparslan )
Prof. Dr. Fikret Karapınar (N.Erbakan )
Prof. Dr. Hidayet Iřık (Ç. Onsekiz Mart )
Prof. Dr. Kamil Güneř (DİB)
Prof. Dr. Mehmet Akgl (N.Erbakan )
Prof. Dr. Muhammet Tasa (N.Erbakan )
Prof. Dr. Seyit Baęcıvan (N.Erbakan )

Marife Dini Araştırmalar Dergisi ULAKBİM TR Dizin ve Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS Index) tarafından taranmaktadır.

yazıřma
contact address

Arř. Gör. İrfan Erdoęan
Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Meram Yeni Yol Cd.
42090 Meram - Konya / Türkiye
+90. 332. 323 82 50

kurumsal web adresi
official web address
www.marife.org

e - mail
editor@marife.org
editormarife@gmail.com

ISSN: 1303-0671

• *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, dini araştırmalar alanında hakemli bir dergidir. Haziran ve Aralık (Yaz ve Kış) aylarında olmak üzere yılda iki sayı yayımlanır. Dergi, Türkiye içinden ve dışından katkıda bulunanların bilimsel makale ve araştırma notlarını içerir. Gönderilen tüm makaleler hakem, editörler ve yayın kurulunun onayından geçerek yayımlanır.

• *Marife Turkish Journal of Religious Studies* is a refereed periodical in the field of religious studies, published two times a year, in June and December (Summer and Winter). The journal contains a mixture of academic articles and reviews, from contributors both within and outside Turkey. All submitted articles are refereed.

i dzen ve kapak
interior design and cover
Prof. Dr. Muhiddin Okumuşlar

kapak deseni
cover pattern
Seluklu kapak içi

baskı & yönetim yeri
publishing & head office

sebat ofset matbaacılık
matbaacılar sitesi. 6. blok no: 2 Karatay
0332. 342 01 53 / KONYA / TÜRKİYE
KTB. S. No: 16198

Basım Tarihi: Haziran 2015
yıl / year: 15 sayı / issue: 1
yaz / summer KONYA

danışma kurulu

advisory board

Prof. Dr. Abdelaziz Berghout (IIU Malaysia)
Prof. Dr. Abdullah Kahraman (Marmara Ü)
Prof. Dr. Abdülkadir Dündar (Ankara Ü)
Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam (Selçuk Ü)
Prof. Dr. Adnan Demircan (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Ahmet Ögke (Akdeniz Ü)
Prof. Dr. Ahmet Önkal (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. A. Turan Yüksel (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Ali Akpınar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Baki Adam (Ankara Ü)
Prof. Dr. Bayram Dalkılıç (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Bilal Kuşpınar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Bilal Saklan (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Bülent Uçar (Osnabrück Üniversitât)
Prof. Dr. Bünyamin Erul (Ankara Ü)
Prof. Dr. Bünyamin Solmaz (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Çağfer Karadaş (Uludağ Ü)
Prof. Dr. David J Goa (University of Alberta)
Prof. Dr. Enes Karic (University of Sarajevo)
Prof. Dr. Galip Türcan (S. Demirel Ü)
Prof. Dr. Himmet Konur (Dokuz Eylül Ü)
Prof. Dr. H. Yunus Apaydın (Erciyes Ü)
Prof. Dr. Hayati Hökelekli (Uludağ Ü)
Prof. Dr. Hüsamettin Erdem (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İbrahim Coşkun (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İbrahim Hatipoğlu (Yalova Ü)
Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu (İ. Medeniyet Ü)
Prof. Dr. İ. Hakkı Sezer (King Saud University)
Prof. Dr. İsmail Taş (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İsmail Taşpınar (Marmara Ü)
Prof. Dr. İzzet Er (Din Hizmetleri Müşaviri)
Prof. Dr. Kadir Özköse (Cumhuriyet Ü)
Prof. Dr. Kürşat Demirci (Marmara Ü)
Prof. Dr. M. Ali Büyükkara (İstanbul Şehir Ü)
Prof. Dr. Mehmet Bayyığıt (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. M. Sait Şimşek (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Mehmet Eren (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. M. Zeki Aydın (Marmara Ü)
Prof. Dr. M. Zeki İşcan (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Mahmut Kaya (İstanbul Ü)
Prof. Dr. M. Ali Kapar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. M. Mesut Ergin (Dicle Ü)
Prof. Dr. Mevlüt Uyanık (Hitit Ü)
Prof. Dr. Musa Yıldız (Gazi Ü)
Prof. Dr. Mustafa Abu Sway (Al-Quds University)
Prof. Dr. Mustafa Aşkar (Ankara Ü)
Prof. Dr. Mustafa Fayda (İstanbul 29 Mayıs Ü)
Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Çukurova Ü)
Prof. Dr. Mustafa Tavukçuoğlu (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Naim Şahin (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Ramazan Altıntaş (N. Erbakan Ü)

Prof. Dr. Recai Doğan (Ankara Ü)
Prof. Dr. Reşat Öngören (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Sadık Kılıç (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Saffet Köse (İ.Katip Çelebi Ü)
Prof. Dr. Saffet Sarıkaya (S. Demirel Ü)
Prof. Dr. Selahattin Polat (Erciyes Ü)
Prof. Dr. Süleyman Toprak (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Şinasi Gündüz (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Tacettin Uzun (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Tuncay İmamoğlu (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Yahya Michot (Hartford Seminary)
Prof. Dr. Yılmaz Can (Ondokuz Mayıs Ü)
Prof. Dr. Yusuf İşçık (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Y. Ziya Keskin (Harran Ü)
Prof. Dr. Zbigniew Kaźmierczak (Uni of Bialystok)
Prof. Dr. Zekeriya Güler (İstanbul Ü)
Doç. Dr. Burhan Köroğlu (Bahçeşehir Ü)
Doç. Dr. Saim Kayadibi (IIU Malaysia)
Yrd. Doç. Dr. Sezayi Küçük (Sakarya Ü)

sayı hakemleri

rewivers of the issue

Prof. Dr. A.Turan Yüksel (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Adil Yavuz (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Ahmet Çaycı (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. B. Ali Çetinkaya (B. Ecevit Ü)
Prof. Dr. Ejder Okumuş (E. Osmanoğlu Ü)
Prof. Dr. F.Ahmet Polat (Muş Alparslan Ü)
Prof. Dr. H. Ömer Özden (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Hülya Küçük (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İsmail Çalışkan (Yıldırım Beyazıt Ü)
Prof. Dr. Mehmet Akgül (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Mehmet Eren (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. M. Mesut Ergin (Dicle Ü)
Prof. Dr. Muhammet Tasa (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Muhiddin Uysal (N.Erbakan Ü)
Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Çukurova Ü)
Prof. Dr. Nuri Tuğlu (S. Demirel Ü)
Prof. Dr. Seyit Bahcıvan (N. Erbakan Ü)
Doç. Dr. Ali Avcu (Cumhuriyet Ü)
Doç. Dr. Aygün Akyol (Hitit Ü)
Doç. Dr. Fikret Karapınar (N. Erbakan Ü)
Doç. Dr. Halil Aldemir (Kilis 7 Aralık Ü)
Doç. Dr. Harun Öğmüş (N. Erbakan Ü)
Doç. Dr. Veli Atmaca (M. Akif Ersoy Ü)
Doç. Dr. Zişan Furat (İstanbul Ü)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Gül (Şırnak Ü)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Şekerci (İstanbul Ü)
Yrd. Doç. Dr. Ali Öge (N.Erbakan Ü)
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Çiçek (Kocaeli Ü)
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Demirci (Erciyes Ü)
Yrd. Doç. Dr. Mesut Kaya (Şırnak Ü)
Yrd. Doç. Dr. Muhammed Ersöz (K. Mehmet Bey Ü)

Yayın ve Yazım İlkeleri / Publishing and Writing Principles

GENEL İLKELER

•*Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, Dini Araştırmalar alanında bilimsel, akademik ve hakemli bir dergidir. Haziran ve Aralık (Yaz ve Kış) aylarında olmak üzere yılda iki sayı yayımlanır. Şu ana kadar sekiz özel sayı çıkararak dergi gerektiğinde yeni konulu sayılar çıkarılabilmektedir.

•*MDAD*, Dini Araştırmalar alanında, Türkiye içinden ve dışından katkıda bulunanların özgün makale ve çeviri makaleleri yanı sıra araştırma notları ile kitap, sempozyum ve konferans tanıtımları ve nostalji çalışmalarını içerir. Bu alanlarla ilgilenen tüm araştırmacılara açık olan dergide, söz konusu alanlar dışındaki araştırmaların yayımlanmasına editörler kurulu karar verir.

•Gönderilen tüm çalışmalar, editörler kurulunun onayından geçerek yayımlanır.

•Yayımlanan yazıların bilim, hukuk ve dil sorumluluğu yazarlarına aittir.

•Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce olup diğer dillerdeki araştırmaların yayımlanmasına editörler kurulu karar verir. Dergide yayımlanmayan yazılar iade edilmez.

•Yazarlar, hızlı haberleşmeyi temin için telefon ve e-mail adreslerini bildirip yazıların takibini editor@marife.org ya da editormarife@gmail.com adresinden yapabilirler.

•Makale ve çeviri makaleleri yayımlanan araştırmacılara derginin ilgili sayısı ile bu araştırmacılara ve diğerlerine ayrıca 20 adet ayrı basım takdim edilir.

YAYIN İLKELERİ

•*MDAD*'nde yayımlanması istenen araştırmalar bilimsel, orijinal ve alana katkı yapma özelliklerine sahip olmalıdır. Gönderilen yazılar daha önce yayımlanmamış, yayımlanmak üzere başka dergiye gönderilmemiş veya yayım için kabul edilmiş olmalıdır. Ayrıca yayımlanmış bir araştırmayla büyük oranda benzerlik gösteren yazılar da değerlendirilmeye alınmaz. Herhangi bir bilimsel toplantıda sunulmuş ve yayımlanmamış olan yazılarda, toplantının adı, yeri ve tarihi dipnot olarak belirtilmelidir.

•*MDAD*'ne gönderilen araştırmalar, editörler tarafından genel olarak şekil ve içerik yönünden incelenerek dergide yayımlanmaya değer olup olmadığına karar verilmekte ve uygun araştırmalar daha sonra konunun uzmanı iki hakeme gönderilir. Hakemler bilimsel ve teknik açıdan yaptıkları objektiflik esasına dayalı değerlendirmeyi "Hakem Değerlendirme Raporu"yla editörler kuruluna bildirir.

•Bir araştırmanın yayımlanıp yayımlanmaması, hakemlerin belirttiği "Yayımlanabilir", "Düzeltilmeden sonra yayımlanabilir" ve "Yayımlanamaz" seçenekleriyle sunulan görüşlerle karara başlanır.

•Bir araştırmanın yayımlanabilmesi için en az iki hakemin olumlu olması gerekir.

•İki hakem tarafından "yayımlanamaz" görüşü bildirilen yazılar yayımlanamaz.

•Bir olumlu bir olumsuz rapor durumunda üçüncü hakeme başvurulur.

•"Düzeltilmeden sonra yayımlanabilir" seçeneği durumlarda araştırma müellifin tashihine sunulur, tashih edilmiş nüshanın yayımlanmasına editörler kurulu karar verir.

•Düzeltilmeden sonra yeniden görmek isteyen hakemlere araştırma tekrar sunulur.

YAZIM İLKELERİ

•Yayımlanması istenilen yazılar Microsoft Word'de yazılmış olarak e-posta veya CD ile birlikte isimsiz iki nüsha halinde (Çeviriler orijinal metinleri ile birlikte, resim, şekil ve tablolar dahil) editöre gönderilmelidir.

•Yazarlar (resim, şekil, harita, vb. ekler dâhil) en fazla yirmi beş (25) sayfa (12 punto Times New Roman, 1,5 aralık, kenar boşlukları 2,5 cm) olmalıdır.

•Yazıların 150 kelimelik Türkçe özeti ve bu özeten İngilizce çevirisi, yabancılara dilediği makalelerin ise Türkçe ve İngilizce özetleri verilmelidir. Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler (beş adet) verilmelidir.

•Makale başlıkların Türkçe ve İngilizce olarak yazılmalıdır.

•Araştırmanın sonunda "kaynakça" verilmelidir.

•Özeter, derginin www.marife.org sitesi aracılığıyla uluslararası bilim dünyasına sunulmaktadır.

GENERAL PRINCIPLES

•*Marife Turkish Journal of Religious Studies*, is a refereed periodical in the field of Religious Studies. It is published three times a year, in June and December (Summer and Winter). Until now, eight special issues have been published and new special issues are published when necessary.

•*MTJRS*, contains a mixture of academic articles, translated articles as well as research notes, book reviews and conference summaries in the field of Religious Studies from contributors within and outside Turkey. *Marife* welcomes all types of researches related to these fields. Articles concerning other areas may also be published upon the decision of the editorial board.

•All submitted works are published by the approval of editorial board.

•All responsibilities of published manuscripts (academic, legal and use of language) belong to the authors.

•The primary language of the journal is Turkish and English, yet articles submitted in other languages may also be published if approved by the editorial board. Unpublished manuscripts may not be returned.

•Authors can follow the publication of their submitted manuscripts through editor@marife.org - editormarife@gmail.com

•Contributors will receive a copy of the relevant issue and 20 complimentary offprints of their articles.

PUBLISHING PRINCIPLES

•Articles submitted for the consideration of publication in *MTJRS* must be scientific and original and written according to the commonly-accepted academic standards. They should also contribute to the area concerned. Articles published elsewhere in any form, partial or whole, will receive no consideration at all. If a paper is submitted to a conference but not published, the conference name, place and date has to be stated as a footnote.

•Articles submitted for the consideration of publication are subject to review of the editorial board in terms of technical and academic criteria. Following the decision of the editorial board, the articles are then sent to two referees known for their academic reputation in the respective area. The referees send their reports to the editorial board via the Article Evaluation Form.

•Upon their decision, the article will either be published in the journal or sent to the author for modification/correction or rejected.

•The article can only be published if the two referees agree in their decision on its publication.

•If the two referees disapprove the article, it cannot be published.

•If one referee approves and the other disapproves, the editorial board may send it to a third referee for the final decision.

•If the referee(s) requested corrections before publication, the article is sent to the author for correction, the corrected manuscript is published upon the decision of editorial board.

•If the referee wants to see the corrected article again, it is sent back to him.

WRITING PRINCIPLES

•Manuscripts must be submitted to the editor either via e-mail or via regular mail in two printed copies together with a CD (translations with their original texts, pictures, drawings and tables saved in CD) containing the text in Microsoft word.

•The article (including appendix of pictures, drawings, maps etc.) should not be longer than twenty five (25) pages (Times New Roman 12, interspaces 1,5, margins 2,5).

•Turkish abstracts for English and non-Turkish articles, English abstracts for Turkish articles, should be submitted English in 150 words. Turkish and English keywords (five pieces) also should be submitted.

•The title of the articles should be given in Turkish and English.

•Each article should include a "bibliography" at the end.

•Abstracts of articles are also published in the Web site of the journal:

www.marife.org accessible by the international academic community.

İçindekiler

editörden

makaleler / articles

Osmanlı İlim Geleneğinde Şerh ve Hâşiye Yazıcılığı

-Ahmed el-Karamânî'nin Tefsiri / Zemahşerî Şerhi Örneği-

Sharh and Hashiya Historiography in the Ottoman Science Tradition

-Evaluation of the Tafsir of Ahmad al-Karamânî / His Hashiya on Zemahşerî-

Mesut Kaya, 9-31

Farabî'nin Medeniyet Tasavvuru ve Kurucu Metni Olarak -İhsâu'l-Ulum- Adlı Eserinin Tahlili

The Examination of Farabi's Vision about Civilization and - İhsau'l-Ulum- as the Founder Text

Mevlüt Uyanık, Aygün Akyol, 33-65

Müşkil Ayetler Bağlamında Zekeriya-Yahya Kıssası

The Zakariyah-Yahya Story in the Context of Inconsistent Verses

Muhammed İsa Yüksek, 67-86

Ebu'l-Hattab el-Esedi ve Hattabiyye Fırkası

Abu'l-Khattab Al-Asadi and Sect of Khattabiyya

Aytekin Şenzeybek, 87-116

Hz. Mevlânâ'nın Eserlerinde Hadis Kültürü

Hadith Culture in the Works of Mawlana Jalaladdin al-Rumi

Fikret Karapınar, 117-137

Kazakistan'da Kur'an ve Tefsir Literatürü (Kazakça ve Rusça Eserler)

Works on the Qur'an and It's Commentary in Kazakhstan

İsmail Çalışkan, 139-162

Vakf-İbtidânın Ayetlerin Anlaşılmasındaki Rolü

Role of Wakf & İbtida in the Understanding of the Qur'anic Verses

Recep Koyuncu, 163-187

| Osmanlı Dönemi Arap Şiirinde Taştîr

Tastir in Arabic Poetry of the Ottoman Period

Mücahit Küçüksarı, 189-206

| el-Câhız ve Erken Mu'tezile Kelâmı

Josef Van Ess Çev: Mustafa Köse, 207-218

| Etik Dine Nasıl Dayandırılabilir?

Jonathan Berg Çev: Muhammet İrğat, 219-227

editör'den

Her işin başı Bismillah...

Saygıdeğer okuyucular!

2015 yılının birinci sayısıyla sizleri selamlıyoruz. Dergimizin editörlük görevi tarafıma tevcih edilmiş olup bu görevi layıkıyla yapmaya gayret edeceğimi belirtmek isterim. Beni bu göreve layık gören yayın kurumumuz başta olmak üzere tüm arkadaşlara teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca dergimizin bugünlere gelmesinde emeği geçen değerli yazarlarımız, temsilcilerimiz ve okurlarımıza şükranlarımı iletirim. Dergimizin daha fazla indexte taranması için gerekli başvuruların yapılması başta olmak üzere dergimizin saygınlığını artırmak üzere her türlü çaba sarfedilecek ve *Marife* dergisi bugüne kadar olduğu gibi sizlerin desteğiyle alanında seçkin dergiler arasındaki yerini yükseltmeye devam edecektir.

Marife Dini Araştırmalar Dergisi, sizlerin teveccühüyle başarılarla dolu bir 14 yılı geride bırakmış olup bu sayısında;

Mesut Kaya'nın *Osmanlı İlim Geleneğinde Şerh ve Hâşiye Yazıcılığı -Ahmed el-Karamânî'nin Tefsiri / Zemahşerî Şerhi Örneği-*, Mevlüt Uyanık ve Aygün Akyol'un *Farabi'nin Medeniyet Tasavvuru ve Kurucu Metni Olarak -İhsâu'l-Ulum- Adlı Eserinin Tahlili*, Muhammed İsa Yüksek'in *Müşkil Ayetler Bağlamında Zekeriya-Yahya Kıssası*, Aytekin Şenzeybek'in *Ebu'l-Hattab el-Esedi ve Hattabiyye Fırkası*, Fikret Karapınar'ın *Hz. Mevlânâ'nın Eserlerinde Hadis Kültürü*, İsmail Çalışkan'ın *Kazakistan'da Kur'an ve Tefsir Literatürü (Kazakça ve Rusça Eserler)*, Recep Koyuncu'nun *Vakf-İbtidâ'nın Ayetlerin Anlaşılmasındaki Rolü*, Mücahit Küçüksarı'nın *Osmanlı Dönemi Arap Şiirinde Taştîr* adlı makaleleri ile birlikte Mustafa Köse'nin Josef Van Ess'ten yaptığı *el-Câhız ve Erken Mu'tezile Kelâmı* başlıklı çevirisi ve Muhammet İrgat'ın, Jonathan Berg'ten yaptığı *Etik Dine Nasıl Dayandırılabilir?* başlıklı çevirisi ile farklı bilim dallarından geniş bir yelpazede bilimsel araştırmaları sizlerin istifadesine sunmaktadır.

Bugüne kadar yılda üç sayı halinde yayınlanan dergimiz, yayın kurumumuzun aldığı kararla bu yıldan itibaren yılda iki sayı halinde yayınlanacaktır. Yılın ikinci sayısında (Kış) buluşmak üzere saygılar sunarım.

Muhiddin Okumuşlar

